

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
BÖLÜMÜ**

MÜZEHHER VÂ-NÜ VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR

POLİSİYE İNCELEMESİ

Meryem ARSLAN - 18027035

Dr. Öğr. Üyesi Alparslan OYMAK

ÖZET

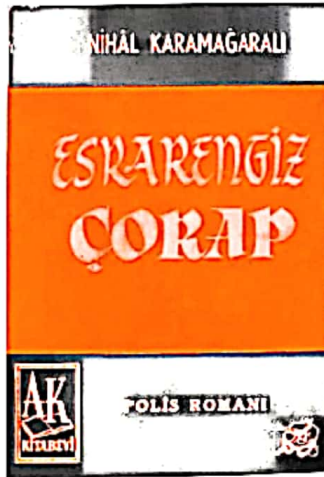
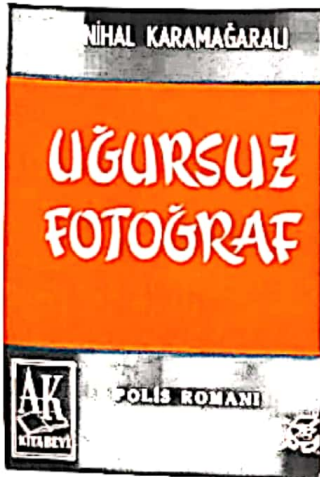
Çalışmamızda Müzehher Vâ-nü'nün, Esrareniz Çorap ve Uğursuz Fotoğraf adlı iki polisiye romanını, Tzvetan Todorov'un "Dedektif Kurgusu'nun Tipolojisi" (Todorov, 1995) adlı makalesi çerçevesinde inceledik. Romanların, hangi tanıma uyduklarını ve hangi türün özelliklerini daha fazla barındırdığını saptadık. Todorov'un bir polisiye romanda olmazsa olmaz listesinden hareketle bahsini ettiğimiz romanları irdeledik. Vâ-nü, Türk romanında kadri bilinmeyen kadın yazarlardan biridir. On beşin üzerinde polisiye roman yazmış, üretken bir yazarımızdır. Olaya açtığı *Esrareniz Çorap*'ta, okuyucunun kafasını intihar mı cinayet mi şüphesiyle bulandırmış, üstüne aşk ve entrikalar eklemiş ve böylece polisinin tüm gerekliliklerini yerine getiren bir roman ortaya koymuştur. Bir casusluk hikâyesi olan *Uğursuz Fotoğraf*'ta ise iki erkek kardeşin babalarının casusluk suçlamasına maruz kalması, beşinci kola karşı mücadele girişimleri işlenir. Tüm mesele bir fotoğraf makinesi ve o fotoğraf makinesinden çekilen bir fotoğrafın biricikliğinin tespit edilmesi ile çözülmür. Bu çalışmada, Türk roman tarihi açısından kayda değer olan bu romanlar birçok yönden ayrıntılı bir biçimde incelenmeye çalışılmıştır.

**MÜZEHHER VÂ-NÜ VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR
POLİSİYE İNCELEMESİ**

Bu çalışmamızda Müzehher Vâ-nü'nün *Esrareniz Çorap* ve *Uğursuz Fotoğraf* adlı iki polisiye romanına yer vermiş bulunmaktayız. Edebiyat tarihlerinde kendisine yer bulamamış olan yazarımız hakkında bu zamana kadar kapsamlı bir çalışma ortaya konmadığını tespit ettik. Araştırmamızda yukarıda bahsi geçen iki roman, Tzvetan Todorov'un "Dedektif Kurgusu'nun Tipolojisi" adlı makalesi çerçevesinde incelenmiş ve Müzehher Vâ-nü'nün edebiyat sahasına tanıtılması amaçlanmıştır.

Mühürdar Bahçesinde 1951 Haziranı
Münevver, Müzehher Vâ-Nü,
Nâzım, Zekeriya Sertel, Renan,
arabada Memet

İÇERİK

Amaç: Bu çalışmanın amacı, edebiyat tarihlerinde kendisine yer verilmemiş olan Müzehher Vâ-nü'nün, roman tarihi açısından kayda değer olan polisiye eserlerini tanıtmak ve *Esrareniz Çorap* ve *Uğursuz Fotoğraf*'ın T. Todorov'un üç polisiye türünden hangisine daha yakın olduğunu, bu romanların hangisi veya hangileri ile tanımlamanın doğru olacağını bulmaya çalışmaktır.

Kapsam: Müzehher Vâ-nü ve eserlerinin Türk romanı içerisindeki yeri ve katkısı ortaya konmaya çalışılmıştır. *Esrareniz Çorap* ve *Uğursuz Fotoğraf* bir polisiye roman mıdır? Onları polisiye roman yapan özellikler nelerdir? Bu eserler hangi yönleriyle polisiye romana yaklaşır ve hangi yönleriyle polisiye romandan ayrışır? Tüm bu soruların yanıtına Tzvetan Todorov'un makalesiyle ulaşılmaya çalışılmıştır.

Yöntem: Müzehher Vâ-nü'nün kişiliğinden ve eserlerinden yola çıkılarak *Esrareniz Çorap* ve *Uğursuz Fotoğraf* romanları Todorov'un polisiye sınıflandırması ve polisiye türünün gereklilikleri esas alınarak incelenmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme: 1928 yılına kadar polisiye edebiyatta ürün vermiş yazarlar erkek yazarlardan oluşurken, 1928 sonrası kadın kalemlerde bu mecrada kendilerine yer açmaya çalışmışlardır. Fakat edebiyat tarihlerinde ne kadar yer verildiği tartışma konusudur. Müzehher Vâ-Nü, on beşin üzerinde polisiye roman kaleme almış üretken bir kadın yazardır. Romanlarındaki polisiye kurgu hiç de yabana atılmayacak türdendir.

KAYNAKÇA

- Açıl, B. (2006). Merhaba Ey Muharri! Ahmet Mithat Üzerine Eleştirel Yazılar. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. 139-146.
- Eren, O. (2018). Müzehher Hanım Polisiyecileri. <https://www.cinairoman.com/posts/2496>.
- Çetindaş, D. (2020). *Vâ-nü Müzehher*. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muzehher-vanu>.
- Gümüş Şahin, S., Dr. Ardalı Büyükarman, D., Öztürk, B., Şahbenderoğlu, İ., Şahin, A. (2013). Türk Edebiyatında Polisiye Romanın Tarihsel Gelişimi (1884-1928) (Proje No: 110K412).
- Karamağaralı, N. (1962). *Esrareniz Çorap*. Ak Kitabevi.
- Karamağaralı, N. (1962). *Uğursuz Fotoğraf*. Ak Kitabevi.
- Şahin, S., Öztürk, B. ve Ardalı Büyükarman, D. (2013). *Edebiyatın İzinde Polisiye Edebiyat*. Bağlam Yayıncılık.
- Vâ-Nü, Müzehher (1997). *Bir Dönemin Tanıklığı*. Cem Yayınevi.